

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio LXVII. Episcopus quando possit in loco exempto Tribuni erigere, &
iurisdictionem exercere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

priv. Gravet. conf. 30. nu. 1. Natta conf. 575. num. 15. Surd. conf. 354. num. 26. Ram
 san. mem. Gregorio XV. decis. 451. num. 7. Tum etiam quia in omnem
 tum quod esset probatum, quod Episcopus consueverit cognoscere causas etiam
 vires Capitularium in eadem civitate, quodque propterea consuetum Tribunali
 16 Episcopi respectu Capitularium sit in ipsa civitate, nihilominus non videtur con-
 dus Episcopus, quod debeat cognoscere causas graviores in ipsa civitate, quia Con-
 cilium disponit alternativè, quod cognoscantur causæ vel in domo Episcopi, vel
 consueto ejus Tribunali, & sic videtur esse remissum arbitrio Episcopi, cupus ali-
 lectio, vel in ejus domo, prout magis sibi expedire videbitur; quod etiam est con-
 17 me dispositioni juris communis, quia de jure qualitas custodiæ remittitur arbitrio
 Judicis. Bald. in l. 2. in fine C. de exhib. reor. Monoch. de arbitrar. case. 305. nu. 1. & 6. in
 alius per Farinac. de carcerib. & carcerat. quest. 27. num. 99. & seqq.
 Nec dicatur quod Episcopus habet etiam domum in eadem Civitate, in
 poterit cognoscere dictas causas, quia Concilium intelligi debet de domo, nempe
 loco domicilii, ubi Episcopus habitat cum sua familia, non de domo materiali.
 18 lex Cornelia. § domum & ibi DD. ff. de injuriis.

Et ita &c.

DECISIO LXVII.

Episcopus quando possit in loco exempto Tribunal
 erigere, & jurisdictionem exercere.

R. P. D. CANTUCCIO
 Salamantina Jurisdictionis.

Est decisio 145.
 var. 1. divers.

Veneris 18. Aprilis 1581.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus non potest in loco exempto
 nec per se, nec per alium suam ju-
 risdictionem exercere.
- 2 Fallit si habeat jurisdictionem in certis
 casibus in loco exempto, non autem
 in personas.

3 Et ita

3 Exceptio debet esse de regula.
 4 Jurisdictione Episcopi in loca exempta qua
 sit, & qui casus dicantur respicere lo-
 ca, & qui personas.
 5 Exemptio acquiritur etiam per prescri-

ptionem.
 6 Ordinarius habet de jure communi in-
 tentionem fundatam contra allegan-
 tem exemptionem.

Domini plura firmant, imprimis Reverendissimo Domino Episcopo Salaman-
 tino non licuisse nec licere erigere tribunal & deputare provisore in oppido Me-
 dina loco exempto, qui Episcopus non potest in loco exempto pro tribunali
 sedere, nec suam per se vel per alium exercere jurisdictionem. *Cum Episcopus de officio*
in d. in 6.

Non obstat quod quando Episcopus in loco exempto habet in certis casibus ju-
 risdictionem, prout habet Episcopus Salamantinus in quatuor casibus sibi in Bulla
 Sixti relatis, quod tunc in loco exempto potest officialem deputare, & suam ju-
 risdictionem exercere, quia quoad illos casus est iudex, prout in terminis declarat
Joan. Menoch. in d. cap. cum Episcopus, num. 3. vers. sed pone.

Nam responderetur, quod aut Episcopus in illis certis casibus habet jurisdic-
 tionem in loca exempta, & tunc potest constituere officialem, & suam jurisdictionem
 exercere. *Clem. attendentes, de statu monach. Clem. quia contingit de relig. domib. & ita*
procedit dictum Joannis Monachi. Aut Episcopus habet jurisdictionem solum in
personas exemptas, & tunc secus. cap. 1. de privil. in 6. Clement. 1. de testament. ista est
distinctio Joannis Andreæ, in d. cap. cum Episcopus, num. 1. & 2. quam ibi sequuntur o-
mnes Gemnian. col. penult. circa medium vers. sed quid si Episcopus, Ancharan. numer. 2.
Franc. num. 3. in fine Butrus, num. 7. Socin. in cap. recepim. num. 67. vers. quod limitat,
de privil. g.

Non obstat quod exemptio Sixti loquens de loco & personis, excipit de eodem
 loco & personis quatuor casus, videlicet sacrilegia, causas matrimoniales, causas
 appellationum, & institutiones seu confirmationes presentatorum, qui casus cum
 excipiuntur de loco exempto, sequitur ut in illis casibus locus non sit exemptus, quia
 exemptio est de regula. *Inam quod liquide, d. fin. ff. de penul. leg. si quidem responderetur,*
 quod quatuor casus per Bullam Sixti excepti respiciunt personas & non loca, nempe
 sacilegos, conjuges, appellantes, & clericos presentatos ad beneficia, & sic sumus in
 casu. *cap. 1. de privil. in 6. & Joan. Andr. & ceteri post eum in d. cap. cum Episcopus, exem-*
 plificant jurisdictionem Episcopi in loca exempta in casu. *Clement. Attendentes de statu*
monach. ubi tribuitur ordinariis jus visitandi auctoritate Apostolica monasteria mo-
nialium exempta, & in casu. Clement. quia contingit de relig. domib. ubi ordinariis loco-
rum injungitur onus recuperandi & in debitum statum reducendi bona hospitalium
 exemptorum occupata, deperdita & indebitè alienata in eventum, quod rectores eo-
 rum dem

rundem hospitalium præmissa facere negligant, & sic clarè patet in utroque competere Ordinariis jurisdictionem in loca exempta. Nec est verum, quod aliqui excipiuntur de loco exempto, ita ut in illis locus non sit exemptus, qui personales, & appellationum, & institutiones, seu confirmationes præsentatorum cadant in loco, sed in personis, ut per se patet.

Minus obest, quod eum ante præscriptionem Reverendiss. D. Abbatis, Reverendiss. D. Episcopus esset ordinarius Oppidi Medinæ tam respectu loci, quam personarum, cum que præscriptio nihil illi abstulerit, quoad quatuor casus, sequitur autem die quoad illos remaneat Ordinarius tam respectu loci, quam personarum.

Nam respondetur, quod cum 4. casus respiciant personas & non loca, præscriptio nihil abstulit Episcopo respectu personarum in illis quatuor casibus, & per consequens, quod ipse remaneat hodie Ordinarius respectu personarum in eisdem 4. casibus.

Nec enim obstat, quod non sumus in loco exempto. Quia inò sumus, præscriptio sive consuetudo, de qua in Bulla Sixti sit talis, ut non solum extimat, sed etiam jurisdictionem tribuat, ut resolutum fuit coram R. P. D. meo Seraphino, die 1780. & quod exemptio nedum per privilegium, sed etiam per præscriptionem acquiritur. si textus in cap. cum persona, & ibi D. D. de privileg. in 6.

Item & secundo firmatur Domini, Episcopum non potuisse facere præceptum generale Clericis Oppidi Medinæ, ut se præsentarent coram eo ad exhibendum titulos suorum beneficiorum, & se examinandum: quia ad eum spectat solummodo & confirmatio præsentatorum, & ideo debuerat facere præceptum particulare, ut exhiberent titulos suorum beneficiorum, ad quæ præsentati fuerunt: & minus licuit Episcopo facere dictum, præceptum generale; quod in eo allegitur, & non beneficiorum ad se spectare, ut patet ex illis verbis: *attento quòd in prædicta collatio ad eum pertinet collatio & institutio beneficiorum, & capellanarum ipsius, & jurisdictionem suam limitatam ad institutionem & confirmationem præsentatorum volebat extendere ad collationem.*

Præterea & tertio Domini dicebant, quod donec Abbas probeat confirmationem dandi ordinationes & litteras dimissorias, Episcopus qui habet interventus fundatam de jure communi, potest uti suâ jurisdictione in conferendis ordinationibus, & concedendis dimissoriis juxta text. in c. cum persona in fine de privil. in 6.

Quod procedit, etiam si Episcopus non esset in quali possessione dandi ordinationes & litteras dimissorias, quia ordinarius sive sit in possessione subjectionis, sive non, potest uti suâ jurisdictione contra eum, qui ad probandum se esse exemptum allegat præscriptionem sive consuetudinem præscriptam, prout in casu nostro, quodque præscriptionem probaverit. Ita post Lap. & Abb. tractu Gemian. in d. c. cum persona in fine per illum text. & propter odium præscriptionis & favorem juris communis ut ibi.

ibi latius per eum, quem sequuntur ibi Ancharan. n. 6. in 12 notab. Franc. in §. si vero
in 2. notab. Et Socin. in d. c. recepimus n. 72. de priv. in 6.
Ultimò fuit dictum attentata hinc inde deducta majori ex parte pendere à ne-
gatio principali, & à declaratione quatuor casuum in Bulla Sixti reservatorum, &
propterea non esse deveniendum ad aliquam attentatorum revocationem, sed satis
illè confirmare sententiam ultimo loco latam,

Ad Quæstionem 2. Additio.

Legatus sive Nuntius Apostolicus an concurrat cum Ordinario in casibus, qui-
bus ex Concilio Tridentino exempti eidem locorum Ordinario tanquam Se-
dis Apostolicæ delegato subjiciuntur? affirmative verius resolvitur, ex his qua
notat Ancharan. in c. studuisti in 3. notab. de off. leg. ubi dicit generalem delegationem
non tollere ordinariam jurisdictionem. Et per ea quæ tradunt Abb. in c. pastoralis n.
4. & Felin. ibid. de off. ordin. Et DD. in l. fin. C. de jurisd. omn. jud. ubi quod jurisd. per
legem adota tenetur cumulativa, non privativa, quod tenuit alibi Rot. coram San-
mem. Gregorio XV. dec. 8. n. 1. & quamvis hæc ratio præsupponere videatur Legatos
antecedenter habere jurisdictionem in exemptos, quæ ipsis præservetur, & cum qua
cumulari possit jurisd. Episcopi; atamen firmiter ratione eandem quæstionem
decidit Flamin. Paris. de resignat. l. 3. q. 11. in fin. dicens, quod ubicunque S. Conc. Tri-
dent. aliquam jurisdictionem in exemptos Ordinario attribuit, id non solum de E-
piscopo, sed de quocunque habente ordinariam jurisdictionem intelligatur; habet
autem Legatus etiam simplex ordinariam jurisdictionem in sua provincia, ut fuit di-
ctum in Leodien. censurarum coram Remboldo, qua est dec. 48. par. 4. tom. 2. recent. & in
specie Legatum posse cumulativè visitare Ecclesias exemptas, quas possunt Ordinarii
ex decretis S. Concilii, resolutum fuisse refert Barbosa in collect. ad Concil. c. 8. sess. 22. de
reform.

Cæterum hodie Legati & Nuntii Apostolici vigore specialium facultatum
procedunt in causis exemptorum etiam regularium, & in his concurrunt cum Audit.
Cameræ teste Fagnin. c. de priore. n. 22. de appell.

Ad Quæst. 4. & 5. Additio.

Ex his quæ supra ad quæst. 32. part. 1. notavimus circa privilegium Eugeniæ, sa-
tis apparet exemptos actores non posse reos trahere ad suum forum, sed debe-
re eisdem convenire coram Ordinario, Rot. decis. 716 par. 4. divers. Et in Mediolanen.
bonorum 28. Martii 1594. coram Cardin. Millino apud Marchesan. de commiss. tom. 2.
292 fol. 462.